

نوروز همان رستاخیز است

به گفته آیت الله مازندرانی، تولید حوزه علمیه در اندیشه اسلامی که برگرفته از آیات و روایات است، نوروز همانند رستاخیز است.

به گفته آیت الله مازندرانی، تولید حوزه علمیه در اندیشه اسلامی که برگرفته از آیات و روایات است، نوروز همانند رستاخیز است.

به گزارش خبرگزاری مهر، آیت الله حاج سیدرضا حسینی مازندرانی، تولید حوزه علمیه و امام جماعت مسجد امام حسین (ع) و نماینده مراجع معظم تقلید در مقاله پیش رو به موضوع «عید نوروز از دیدگاه اسلام» پرداخته است؛

عید نوروز

عیدبه معنی جشن، روز جشن، هر روزی که در آن یاد بودی باشد از خوشی و شادی برای مردم.

اعیاد چهار نوع است:

اول، اعیاد اسلامی است، که مسلمانان دیگر هم دارند مثل عید فطر وعید قربان که در این دو عید نماز عید هم خوانده می شود و باید عید مبعث را به آن اضافه کرد که نماز ندارد.

دوم، اعیاد مذهبی است که همان عیدهایی است که شیعه دارد وعمده این عیدها، عید عذیر خم ونیمه شعبان است. همه اعیاد مذهبی، مهم است اما عید غدیر ومیلاد باسعادت حضرت ولی عصر (عج) اهمیت خاصی دارد.

سوم، اعیاد ملی مانند روز آزادی و استقلال برخی از ملتها از چنگ استعمار.

چهارم، عید طبیعی و تکوینی مانند عید نوروز که در آغاز بهار و سال نو مطرح می شود. به غیر از کشور ایران کشورهای دیگر همچون افغانستان، تاجیکستان، ازبکستان و ترکمنستان این عید را عید ملی می دانند.

در اسلام روزهایی به عنوان عید اعلام گردیده است که مهمترین آنها عبارتند از: اول شوال (عید فطر)، دهم ذیالحجه (عید قربان)، هیجدهم ذی الحجه (عید غدیر)، بیست و هفت رجب (روز مبعث) و جمعه و تمام این روزها به نوعی بازگشت به خویشتن و احساس مسوولیت و به انگیزه تحول و انقلاب درونی است نه صرف شادی و شادمانی.

تاریخچه عید نوروز

نوروز روز نو، روز تازه و روز جدیدی است اول فروردین، روز نو سال جدید آغاز می گردد و کهنگی سال قبل که با سرما، خستگی و تکرار کارها و روزها همراه بوده، با نوروز به روز نو و سال جدید که طراوت طبیعت آن را ترو تازه ساخته تبدیل می گردد. این روز برای بسیاری از ملتها روز عید محسوب می شود.

امروز هر ایرانی، یا هر کسی با هر ملیتی دیگر که متأثر از فرهنگ ایرانی باشد، تاجیک، افغانی، پاکستانی، ازبک، قزاق، ترک، کرد، عراقی و.... بپرسید «نوروز» چیست؟ بلافاصله پاسخ خواهید شنید که نوروز عید بزرگ است که در اول سال شمسی یا اول بهار برگزار می شود و در باره آداب و بایسته های جشن نوروز هم هر یک توضیحاتی خواهند داد که تفاوت چندان با جواب دیگران نخواهد داشت.

اما خوب است بدانیم که «نوروز» در دورانهای باستان به هنگام آغاز فصل گرما یعنی تابستان برگزار می شد، چون اول سال را تابستان می دانستند و از طرفی ایرانیان آن زمان چهار فصل را نمی شناختند بلکه سال را به در نیمه تقسیم می کردند که نیمه اولش با نوروز آغاز می شد و نیمه دیگرش با «مهرگان» که سرآغاز فصل سرما یا «زمستان» بود. از زمانی که دقیقاً نمی توانیم برایش تاریخی مشخص کنیم، نوروز به اول بهار منتقل گشت و می باز هم ثابت نماند زیرا وقتی سال ۳۶۵ روزه را به ۱۲ ماه و ۳ روزه تقسیم می کردند، پنج روز واندی اضافه می آمد که این پنج روز را «پنجه دزدیده» یا «خمسه مسترقه» می خواندند. میگویند بر اثر جمع

شدن حدود شش ساعت مازاد طول واقعی سال شمسی، هرچهار سال یک روز «نوروز» از اوّل بهار جلوتر می رفت و این امر موجب می گردید که در هر چهل سال ۱۰روز و در هر ۱۲۰سال یک ماه، نوروز به تابستان نزدیک شود و در نتیجه ماهیبت بهار بودن را از دست بدهد و حتی گاهی به زمستان بیفتد!

در سال ۴۶۷ هجری قمری، (سال دوّم سلطنت سلطان جلال الدین ملکشاه سلجوقی) نوروز به ۲۳ برج «حوت» اسفندماه افتاده و تنها ۷روز با پایان زمستان و آغاز بهار فاصله داشت.

لذا سلطان سلجوقی در صدد حل این مسئله بر آمد و جمعی از منجمان را برای یافتن راه چاره فرا خواند که یکی از آنان حکیم عمر خیام، عالم فلکی و ریاضیدان برجسته زمان بود.

عالمان مذکور تصمیم گرفتند هر چهار سال یک روز دیگر بر «پنجه دزدیده» اضافه کنند تا جلوی جابجایی نوروز را بگیرند و بدین ترتیب تقویم جدید پدید آمد که به «تقویم جلالی» معروف گشت. تقویم جلالیه به نوبه خود در عهد «غازان خان» و با دستور این فرمانروای ایرانی شده مغول توسط گروهی از دانشمندان زمان تحت سرپرستی خواجه رشید الدین فضل الله همدانی در رصد خانه مراغه اصلاح شد، بدین صورت که رئز های اضافی جمع شده در آخر سال، «خمسه مستترقه» را بر روی شش ماهه نیمه نخستین سال سرشکن و آنها را ۳۱روز کردند و ساعات اضافه مانده را هر چهار سال یک بار بر ماه ۲۹روزه اسفند افزودند و «کبیسه» نامیدند. چنین بود که نوروز برای همیشه در اوّل بهار تثبیت شد.

عید نوروز از دیدگاه اسلام

از روایت فهمیده می شود که ائمه اطهار (ع) این عید را نه تنها رد نکرده اند بلکه تأیید هم نموده اند. مرحوم شیخ عباس قمی از امام صادق (ع) چنین نقل می کند:

آن حضرت به مُعلی بن حنّیس فرمود: وقتی عید نوروز شد، غسل کن، لباس نوبپوش، خضاب [۱] کن، حمام برو، بوی خوش استفاده کن. بعد می فرماید، مستحب است روزه بگیرید و بعد از نماز ظهر و عصر چهار رکعت نماز بخوان، دوتا دورکعتی. در رکعت اول بعد از حمد ده مرتبه سوره قدر، و در رکعت دوم ده مرتبه سوره کافرون، در رکعت سوم ده مرتبه سوره اخلاص، و در رکعت چهارم ده مرتبه سوره فلق، و ده مرتبه سوره ناس. بعد دعایی نقل میکند که جزء نماز نیست و می توان در سجده و غیر سجده خواند. [۲] این دعا عبارتی دارد که می فرماید: «فُضِّلَ وَکَرُمَتْهُ» یعنی خدایا این عید را تو فضیلت دادی و تو بزرگ شمردی. معلوم می شود که امامان معصوم (ع) این عید را به نام عید ملی تأیید کرده اند.

شاید تأیید ائمه (ع) برای دلیل دیگری باشد در بعضی از روایات دارد که عید غدیر مصادف بوده است با عید نوروز. یعنی روزی که پیامبر اکرم (ص) امیرالمومنین را به خلافت منصوب کردند. با عید نوروز مصادف بوده است.

«نوروز» در قرآن

«اللّٰهُمَّ رَبَّنَا اَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُوْنُ لَنَا عِيْدًا لِاَوْلٰئِنَا وَاٰخِرَتَا وَاَيَةً مِنْكَ وَارْزُقْنَا وَاَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِيْنَ.» [۳]

عیسی ابن مریم گفت: خدایا! ای پروردگار ما! برای ما از آسمان سفره ای پر از غذا نازل کن تا عیدی باشد برای اهل زمان ما و نسل آینده ما، و نشانه ای از سوی تو، و ما را روزی بخش که توبهترین روزی دهندگانی.

واژه عید تنها یک مرتبه در قرآن در سوره مائده آیه ۱۱۴ به کار رفته است.

«عید» در لغت از ماده «عود» به معنی بازگشت است، لذا به روزهایی که مشکلات از قوم و جمعیتی بر طرف می شود و به پیروزی ها و راحتی های نخستین بر می گردد، عید گفته می شود و در اعیاد اسلامی به مناسبت اینکه در پرتو اطاعت اسلامی به مناسبت اینکه در پرتو یک ماه مبارک رمضان و یا انجام فریضه بزرگ حج صفا و پاکی فطری نخستین به روح و جان باز می گردد و الگوهای خلاف فطرت از میان می رود، عید گفته می شود.

موضوع دیگری در این ارتباط مطرح است و در تفاسیر قرآن کریم به آن اشاره شده، رویش در باره گیاهان و رستاخیز طبیعت است که چگونگی زنده شدن مردگان و زندگی و حیات پس از مرگ را به زندگی مجدد در گیاهان در طبیعت و فصل بهار تشبیه کرده است. بنابراین در اندیشه اسلامی که بر گرفته از آیات و روایات است، نوروز همانند رستاخیز است.

«از حضرت موسی بن جعفر علیه السلام آمده است که: این روز بسیار کهن است. در نوروز خداوند از بندگان پیمان گرفت تا او را پرستش کنند و برای او شریک قائل نشوند و به آیین فرستادگانش درآیند و دستورشان را بپذیرند و آن را اجرا کنند و آن نخستین روزی است که آفتاب دمید و بادهای بار دهنده وزید و گل‌های زمین پدید آمد و هم جبرئیل بر پیامبر صلی الله علیه و آله نازل شد و نیز روزی است که ابراهیم بت‌ها را شکست و هم پیامبر علی علیه السلام را بر دوش خود گرفت تا بت‌های قریش را از کعبه بیرون انداخت.»

از حضرت صادق علیه السلام نقل و روایت شده است که در این روز کشتی نوح بر کوه جودی به زمین نشست و نیز روایت کرده‌اند که خلقت عالم در چنین روزی انجام پذیرفت و حضرت ابراهیم علیه السلام در این روز علیه بت‌ها قیام نموده است. موسی علیه السلام در این روز بنی اسرائیل را از قید اسارت نجات داده و از رودخانه نیل گذشته است.

امام جعفر صادق به معلی بن خنیس درباره نوروز فرموده است. «ای معلی، نوروز، روزی است که خدای تعالی عهدنامه از ارواح بندگان خود گرفته که او را بندگی نمایند و دیگری را با او شریک مسازند و ایمان بیاورند به فرستاده‌ها و حجت‌های او ائمه معصومین علیهم السلام و اول روزی است که آفتاب طلوع کرده و بادی که درختان را بارور می‌سازد وزیده و خرمی زمین آفریده شده و روزی که کشتی نوح بر زمین قرار گرفته و...»

برنامه های اسلامی در نوروز

غیرازنام، زمان و پیوستگی های نوروز با طبیعت که جلوه ای از ذوق لطیف نیاکان ماست و گذشته از آدابی نظیر پختن غذاهای مخصوص، پرداختن به پاکیزگی تن و محیط زندگی، اهمیت دادن به آب روان «که از دوران باستان عنصری مقدس شمرده می شد» چیدن «هفت سین» که می گویند هفت شین بوده، و آخر کار دادن هدایا، در حال حاضر رسومی همراه مراسم نوروزی می باشد که قطعاً «جدید» تلقی می شود و در دوران باستان دست کم به صورت فعلی معمول نبوده است. حتی همان هدیا یی که رد و بدل می شود تغییر جهت داده، زیرا در ادوار پیش اسلام وسده های نخستین اسلامی، هدیه نوروزیا از جانب «رعیت» به شاه یا خلیفه تقدیم می گشت و امروز «البته به سابقه چندین صد ساله» این بزرگترها هستند که به کوچکترها وزیر دستان هدیه وبه اصطلاح «عیدی» می دهند و همین امر، نشان تاثیر فرهنگ اسلامی و قرآنی در یک سنت دیرینه ایرانی است.

تحولات دیگری را که تحت تاثیر فرهنگ اسلام در آداب بر گزاری جشن نوروزی حاصل گشته، متذکر می شوم:

۱- حضور قرآن به صورت ثابت و گسترده، یعنی قرار گرفتن کتاب خدا سر سفره هفت سین، خواندن قرآن در ساعت متصل به تحویل، بوسیدن قرآن بوسیله تک تک افراد خانواده در اطراف سفره هفت عید، قرار دادن اسکناس در لابلای قرآن و دادن آن از طرف بزرگتر خانواده به کوچکترها به عنوان «دشت، اول سال».

۲- اجتماع در مساجد و تکایا و زیارتگاهها و انجام نمایش های اسلامی به صورت جمعی در هنگام تحویل سال.

۳- نهادن تشت یا ظرف بزرگ پر از آب زلال آمیخته به زعفران و گاهی شکرو خواندن سوره مبارکه یاسین توسط چهل تن از حاضران و فوت کردن آن به طرف آب سپس تقسیم آن آب میان حضار به عنوان هدیه شفا بخش و مبارک «این سنت در بسیاری از نقاط ایران اجرا می شود و دسترسی یافتن به آب «چهل یاسین» از موفقیت های مهم آغاز سال نو محسوب است.

۴- قرائت دعای تحویل سال «یا مقلب القلوب والابصار» که جنبه همگانی دارد.

۵- رفتن به دیدار سادات و علمای محل و عرض تبریک به آنان و گاهی گرفتن عیدی از آنان.

۶- دادن لباس نو به مستمندان، توزیع برنج، روغن، گوشت میان خانواده های فقیر به صورت نا آشکار از جانب افراد خیر.

پرداخت عیدی از سوی بزرگترها که امروزه علاوه بر آن در محیط اداری و کاری از سوی مدیران به کارکنان وزیر دستان پرداخت می شود.

تشریف به اماکن مقدسه.

۱۰- رفتن به دیدار مصیبت دیدگان سال گذشته تحت عنوان «عید». در این دیدوبازدیدها از غمها و مشکلات یکدیگر آشنا می شوند.

۱۱- واجب شمردن صله رحم در نخستین روزهای سال تازه.

۱۲- تقدم قائل شدن به همسایگان و بزرگان فامیل در «دید» و «بازدید».

و..... شاید آداب دیگر که نوعانشان دهنده تلفیق عقاید اسلامی یا باورهای ایرانیان قبل از اسلام است و یکی از بارزترین شواهد «ازدواج» دو فرهنگ ایرانی و اسلامی زیر لوای «نوروز» می باشد و همین مسئله روح تازه ای در کالبد این موجود چند هزار ساله دمیده و جاودانگی آن را بیش از پیش تضمین کرده است.

۱۳- هدیه و عیدی : هدیه و عیدی دادن از رسوم معمول عیدهاست و در میان مردم معمول بوده است. در روایتی آمده است که شخصی هدیه ای برای امام علی(ع) آورد و عرض کرد: این هدیه به مناسبت نوروز است. حضرت فرمود: «نیز روزناکل یوم»؛ هر روز برای ما نوروز و روز نوی است.

آقای رحیمیان در کتاب سایه آفتاب می نویسد: در روز عید نوروز به خدمت امام خمینی(ره) رسیدیم. حضرت امام با نشاطتر از روزهای گذشته و متبسم و با قیای نو وارد شدند و به افراد حاضر چندبار «مبارک باشد.» گفتند. سپس خودشان سراغ سکه های يك ریالی را گرفتند و در کف دست قرار دادند. افراد حاضر نیز بعد از دست بوسی هر کدام چند عدد برداشتند. مشابه این برنامه در نوروز سالهای دیگر نیز تکرار می شد. [۴]

۱۴- زیارت اهل قبور : رفتن به زیارت اهل قبور در آغازین روزهای سال نو و نیز برگزاری مراسم تحویل سال در کنار قبور شهدا از دیگر آداب دینی نوروز است.

تشریف و حضور در اماکن مقدسه و مشاهد مشرفه و برگزاری مراسم تحویل سال نو در آن مکانها نیز از جمله آداب نوروز می باشد.

امتیازات عید نوروز

عید نوروز امتیاز و خصوصیت هایی دارد که در اسلام خیلی پسندیده است.

خصوصیت اول: نظافت و رعایت بهداشت و نیز پوشیدن لباس تمیز و استفاده از عطر و بوی خوش در صورت امکان از وظایف اخلاقی و اجتماعی نوروز است. از امام صادق(ع) نقل شده است که فرمود: «إِذَا كَانَ يَوْمُ النَّوْزِ فَاعْتَسِلْ وَ الْبَسْ اَنْظِفَ ثِيَابَكَ وَ تَطَيَّبْ بِطَيِّب طَبِيكَ ؛ هرگاه نوروز فرا رسد غسل کرده و پاکیزه ترین لباسهایت را پوشیده و از معطرترین عطرها استفاده کن.». [۵]

نظافت در عید نوروز است. مردم لباس نومی پوشند، حمام می روند .

اسلام می گوید: «التَّطَاةُ مِنَ الْإِيمَانِ».

از این روایت استفاده می شود آدمی که نظیف نیست مسلمان واقعی نیست .

دین ما تاکید دارد وقتی می خواهی به مسجد بروی، در اجتماع وارد شوی، نظیف باش، دندانهایت را مسواک بزنی، لباس نوپوش، عطر بزنی، اگر عرق پا یا بدنت بو می دهد رفع کن و بالاخره تمیز وارد اجتماع شو.

اسلام دوست ندارد لباس گران قیمت باشد. اما به همان اندازه که نمی خواهد لباس گران قیمت استفاده شود، می خواهد تمیز باشد .

خانه تکانی در عید نوروز وجود دارد، کار خوب و پسندیده ای است. که خانم هادر سال به یک بار قناعت نکنند. در روایات می خوانیم وجود تار عنکبوت در سقف، آشغال در زیر فرش، چرکین بودن حیاط و سالن خانه موجب فقر می شود. رحمت خدا از این خانه برداشته می شود. از این رو اسلام با عید نوروز موافق است زیرا مردم بیشتر به نظافت خانه و فرزند خودشان می رسند.

خصوصیت دوم: رفت و آمدهایی است که درنوروز انجام می شود. اسلام این کار را بسیار دوست دارد.

پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «الْمُؤْمِنُ يَالِفُ وَيُؤْلَفُ وَلَاخَيْرَ فِي مَنْ لَا يَالِفَ وَلَا يُؤْلَفُ» [۶]

مسلمان کسی است که رفت و آمد بادیگران دراد و مسلمان کسی است که اومردم را دوست می دارد و هم مردم او را دوست دارند. هم رفت دارد و هم آمد.

بعدی می فرماید: اگر کسی حال گوشه نشینی داشته باشد، باهیچ کس رفت و آمد نداشته باشد، حتی درمتن جامعه نباشد خیری در این فرد نیست.

رفت و آمد با همسایه ها، با دوستان و بخصوص با خویشاوندان، بسیار مطلوب است. قطع رحم گناه بزرگی است به حدی که قرآن کریم درسه جاکسی که قطع رحم می کند را لعنت کرده است. اما دراین رفت و آمدها باید مواظب باشیم که درمجالس گناه نشود.

رعایت محرم و نامحرم را بکنیم. چون شب ها، شب های شادی است ممکن است بخاطر سرگرمی پدران و مادران دراین ایام، دختران و پسران جوان به دور ازچشم آنان، ارتباط نامشروع پیداکنند و مبنای انحراف فکری و جنسی از همین جا شروع شود و گاه مشاهده می کنیم که بعد از ایام تعطیلات نوروز تغییر رفتار و گفتار را در جوانان پدید می آید.

نحوه آرایش و لباس زنان، زمینه حوس و تحریک برای مردان را ایجاد می کند. خانم ها باید خیلی مواظب خود باشند تا زمینه گناه را فراهم نکنند. شوهرخواهر، برادر شوهر، پسر عمه، پسر دایی، بادیگر نامحرمان هیچ فرقی ندارند. همانطور که رعایت شئون اسلامی برای افراد غریبه نامحرم واجب است برای این افراد هم واجب می باشد.

دراین ایام از غیبت، تهمت، دروغ و نگاه به نامحرم پرهیز شود.

زشتی های عید نوروز

هیچ عیدی زشت نیست بلکه انسان ها با رفتارهای خود آن را زشت و قبیح می کنند.

عید نوروز بعضی از مردم مانند عید کودکان است، یعنی از عید فقط لباس های رنگارنگ و نو را می بینند و معنای اصلی عید را نمی دانند. برخی دیگر نیز عیدشان فقط خوردن و آشامیدن است. آنها تنها تصویری که از عید دارند، سفره های رنگین غذا، شیرینی و آجیل و خوشگذرانی است و دیگر هیچ.

عده ای هم عید را جواز بی بند و باری و عیاشی می دانند و قهقهه های مستانه و برخی معاصی را نشانه برگزاری عید تلقی می کنند.

البته در حواشی این عید باستانی خرافاتی وجود دارد که باید زدوده شود. همچون مراسم چهارشنبه سوری و آتش افروزی، ترقه بازی، هفت سین، شب نشینی ها و تشکیل جلسات آلوده ای که بسیاری از مردم به بهانه شبهای عید در عیش و نوش و بی خبری به سر می برند. جلساتی که در آن پر است از زمینه های گناه: اختلاط محرم و نامحرم. آن هم با شرایط مبتذل، پخش موسیقی های مبتذل، مسابقه خودنمایی و تفاخر در لباس و زینت، ریخت و پاش و اسرافکاری و بسیاری از ضد ارزشهایی که در این ایام مطرح می شود.

اعمال عید نوروز

حضرت امام صادق (ع) به مَعْلَى بن حَنَیْس تعلیم فرمود: چون روز نوروز شود، غسل کن، پاکیزه ترین لباس های خود را بپوش و به بهترین بوهای خوش خود را خوش بو گردان و در آن روز روزه بدار، پس از نماز ظهر و عصر، چهار رکعت نماز بجای آور، در رکعت دوم بعد حمد ده مرتبه سوره «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ» و در رکعت سوم بعد حمد ده مرتبه سوره «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ» و در رکعت چهارم بعد حمد ده مرتبه سوره «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ» و «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْقَلْقُلِ» را بخوان و بعد از نماز به سجده شکر برو و این دعا را بخوان:

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، الْأَوْصِيَاءِ الْمَرْضِيِّينَ. وَعَلَى جَمِيعِ أَنْبِيَائِكَ وَ رَسُلِكَ بِأَفْضَلِ صَلَوَاتِكَ، وَ بَارِكْ، عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ

بَرَكَاتِكَ، وَصَلِّ عَلَى أَرْوَاحِهِمْ وَأَجْسَادِهِمْ، اللَّهُمَّ، بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَبَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا، الَّذِي فَضَّلْتَهُ، وَكَرَّمْتَهُ وَشَرَّفْتَهُ وَعَظَّمْتَهُ خَطَرُهُ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي فِيْمَا أَنْعَمْتَ بِهِ عَلَيَّ حَتَّى لَا أَشْكُرَ أَحَدًا غَيْرَكَ، وَوَسِّعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِي، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، اللَّهُمَّ مَا غَابَ عَنِّي عَوْنُكَ عَلَيْهِ، حَتَّى لَا أَتَكَلَّفَ مَا لَا أَحْتَاجُ إِلَيْهِ، يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ. [۷]

خدایا درود فرست بر محمد و آل محمد و بر همه پیامبران و رسولان به بهترین درودها و برکت ها ده! برایشان بهترین برکتهایت و درود فرست بر ارواح و اجسادشان. خدایا برکت ده بر محمد و آل محمد و برکت ده بر ما در این روز. که آن را برتری داده و گرامیش کرده و شرافتش داده و مقامش را بزرگ کردی. خدایا برکت ده به من در آنچه به من تفضل کرده ای. بدانسان که هیچ کس را جز توسپاس نگذارم و روزیم را وسیع گردان ای صاحب جلالت و بزرگواری. خدایا هر چه از من پنهان شده، مبادا کمک و نگهداری تو از من پنهان شود. و هر چه را گم کرده ام مبادا یاری خویش را از من دریغ کنی تا خود را به زحمت نیندازم درباره آنچه را بدان نیازمند نیستم ای صاحب جلالت و بزرگواری.

عید نوروز نیز چون دیگر اعیاد اسلامی با نزول برکات و آیات الهی همراه بوده است. تاکید بر قرائت سوره های کافرون، توحید، معوذتین نیز می تواند اشاره به درخواست دفع انواع شرور و بدی ها داشته باشد.

دعای عید نوروز

برای روز اول سال، دعا و درخواست خیر و برکت، موفقیت و سعادت و بالاخره تقاضای تعالی و رشد فضایل انسانی از جمله آداب این روز مقرر گردیده است. دعای مخصوص عید نوروز با درود و صلوات بر رسول اکرم و آل او و اوصیا و همه انبیا و رسولان آغاز می شود. آن گاه با فرستادن درود بر ارواح و اجساد ایشان ادامه می یابد. در این دعا آمده است: «هذه الذی فضله و کرمته و شرفته و عظمته خطره» این فراز با اندکی جابجایی در کلمات در دعای مخصوص ماه مبارک رمضان، ماه نزول قرآن نیز آمده است. فراز پایانی دعای مخصوص عید نوروز، اللهم... ما فقدت من شی فلا تفقدنی عونک علیه حتی لا اتکلف مالا احتاج الیه یا ذالجلال و الاکرام» از آن جهت که در آن سخن از گم شدن و گمشده ها به میان می آید بیش از اندازه قابل توجه است زیرا؛ عید نوروز همان روزی است که حضرت سلیمان ۷ انگشتی خویش را پس از مدتی پیدا کرده است.

علامه مجلسی (ره) خواندن این دعا را در نوروز مناسب دانسته است:

«اللهم هذه سنة جديدة و انت ملك قديم اسالك خیرها و خیر ما فیها و اعوذ بك من شرها و شر ما فیها و استلفیک موونتها و شغلها یا ذالجلال و الاکرام.»

بارالها! این سال جدید است و تو خدایی ازلی و قدیم هستی. خیر این سال و خیر آنچه را در این سال پیش می آید، از تو خواستارم و از شر این سال و شر آنچه در این سال پیش خواهد آمد، به تو پناه می برم...

دعایی در نوروز برای دفع بلا در طول سال

از حضرت علی (ع) هفت سین [هفت آیه که با «س» شروع می شود] روایت شده، که برای دفع هر درد و بلایی تا سال آینده می باشد [إن شاء الله]: تکتب بماء الورد و الزعفران و المسک علی ظرف صینی یوم النیروز و یشرب و هی هذه:

«سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ سَلَامٌ عَلَى مُوسَى وَ هَارُونَ سَلَامٌ عَلَى إِيْسَى سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ»

کیفیت آن به این نحو است که در روز عید نوروز، با گلاب و زعفران (و در صورت داشتن؛ مُشک) در ظرف چینی این آیات را بنویسید [که می توان مجموع این جوهر را در خودنویس ریخت و با آن نوشت] سپس آن را [با مقداری گلاب یا آب تمیز بشویید و] بنوشید. و آن آیات اینها هستند:

«سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَحِيمٍ. سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمِينَ. سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ. سَلَامٌ عَلَى مُوسَى وَ هَارُونَ. سَلَامٌ عَلَى إِيْسَى. سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ. سَلَامٌ هِيَ حَتَّى مَطْلَعِ الْفَجْرِ.»

[۱] - رنگ کردن

[۲] - مفاتیح الجنان

[۳] - سوره مائده، آیه ۱۱۴.

[۴] - درسایه آفتاب، حسن رحیمیان، ص ۲۲۸.

[۵] - بحارالانوار، ج ۵۶، ص ۱۰۱.

[۶] - کنز العمال ج ۱ ص ۱۴۲

[۷] - مقاله، رضا استادی ص ۳۷۶